

II

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

414. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 9. A 10. ÚNORA 2005

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru „ke XXXIII. zprávě o politice hospodářské soutěže – 2003“

SEC(2004) 658 final

(2005/C 221/01)

Evropská komise se dne 4. června 2004 rozhodla, s přihlédnutím k nařízení vyplývajícího ze článku 262 Smlouvy zakládající Evropské společenství, konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor v otázce týkající se XXXIII. zprávy o politice hospodářské soutěže – 2003

Specializovaná sekce „Jednotný trh, výroba a spotřeba“, jež měla za úkol připravit práci Výboru na toto téma, přijala své stanovisko dne 11. ledna 2005. Zpravodajem byl pan Chiriaco.

Následující stanovisko bylo přijato Evropským hospodářským a sociálním výborem, během 414. plenárního zasedání, které se konalo dne 9. února 2005, 75 hlasy pro a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Úvod

1.1 Výroční zpráva pro rok 2003, týkající se politiky hospodářské soutěže, poukazuje na změny, ke kterým došlo ve vnitřní organizaci sektoru a v pracovních metodách Komise a dokumentuje způsob, jakým Komise zajišťuje koherenci struktury evropského ekonomického vládnutí.

1.2 Politika hospodářské soutěže EU má důležitou úlohu, která vede k dosažení cílů hospodářské soutěže zakotvené v Lisabonské strategii. V ní jsou obsaženy nejen normy týkající se antitrustu a sdružování, ale též zavedení účinné a přísné disciplíny v oblasti státní pomoci.

1.3 Komise, aby umožnila vstup 10 nových přistupujících zemí bez negativních dopadů, vypracovala systém pravidel pro hospodářskou soutěž, která by byla společná pro všechny členské státy, aby mohlo dojít k vyvážené aplikaci norem v oblasti státní pomoci a zviditelnila se zároveň nutnost projednat státní příspěvky, které by mohly poškozovat hospodářskou soutěž. I v tomto případě musí být pravidla aplikována stejně, jako je tomu u podniků.

1.4 V roce 2003 bylo zaregistrováno 815 nových případů porušení hospodářské soutěže a vedle dalších opatření vznikla i nová funkce „poradce pro vztahy se spotřebiteli“, aby byl

zajištěn stálý dialog s evropskými spotřebiteli: spokojenost spotřebitelů je hlavním úkolem politiky hospodářské soutěže, ale jejich hlas není dostatečně slyšet během projednávání jednotlivých případů či během diskuse o aspektech politiky společenství. Pravomoci tohoto „poradce“ se neomezuje jen na kontrolu sdružování podniků, ale zahrnují rovněž dohody, které narušují hospodářskou soutěž – kartely a zneužívání dominantního postavení – jakož i další politiky vztahující se k této oblasti.

1.5 V říjnu 2003 publikovala Evropská komise návrh nařízení a hlavní linie týkající se dohod o převodu technologie, k čemuž EHSV již vydal své stanovisko⁽¹⁾. Návrh změny, který počítá s vývojem zasahujícím do této typologie dohod z posledních let, si bere za cíl zjednodušení a rozšíření dosahu aplikovatelnosti evropského nařízení o udělení výjimky. Nové normy představují následující výhody:

— nařízení o udělení blokové výjimky počítá od nynějška pouze s jednou černou listinou: vše, co není jasně vyloučeno z této výjimky ji může využívat,

— jasný rozdíl bude učiněn mezi dohodami konkurujících si podniků a dohodami mezi nekonkurujícími si podniky.

— již se počítá s přijetím „modernizačního balíčku“.

(1) Úř. věst. C 80 ze 30. 3. 2004

1.6 Komise mimo jiné jmenovala hlavního ekonomického zástupce pro hospodářskou soutěž, jehož funkční období začalo 1. září 2003, a zároveň posílila roli poradce pro audit. Tento hlavní ekonomický zástupce bude vykonávat tři zásadní funkce:

- poskytovat konzultace metodologických otázek týkajících se ekonomiky a ekonometrie vztahujících se k aplikaci pravidel hospodářské soutěže v EU, eventuelně přispívat k rozvoji nástrojů všeobecné politiky,
- poskytovat všeobecné konzultace v jednotlivých případech hospodářské soutěže již od prvních fází jejich zpracování,
- poskytovat detailní konzultace v hlavních případech hospodářské soutěže, které s sebou nesou komplexní ekonomické otázky, vyžadující zejména sofistikovanou množstevní analýzu.

1.7 Co se týká poradce pro audit, ten vykonává s velkými pravomocemi a nezávislostí roli garanta práva na obranu při řešení otázek hospodářské soutěže. Tento poradce spadá přímo pod komisaře zodpovědného za tento resort a nedostává další pokyny od GŘ pro hospodářskou soutěž. Může zasáhnout pokaždé, když se objeví legitimní otázky spojené s právem na obranu, organizuje a objektivním způsobem řídí slyšení, rozhoduje o právu třetí strany, aby byla vyslechnuta a o tom, zda je nutné přejít k prezentaci nových dokumentů. O tom všem podává zprávu komisaři, který je za tento sektor zodpovědný.

2. Aplikace antitrustových norem – čl. 81 a čl. 82 Smlouvy

2.1 V říjnu 2003 zahájila Komise závěrečnou fázi procesu reformy systému zavedení antitrustových norem (tzv. modernizační balíček), aby usnadnila výkon pravomocí přírknutých orgánům zodpovědným za hospodářskou soutěž, a aby vpracovala mechanismy spolupráce s národními orgány, zodpovědnými za hospodářskou soutěž a s národními soudci, které jsou již zakotveny v nařízení 1/2003.

2.2 Tento modernizační balíček obsahuje zejména jedno nové aplikační nařízení, týkající se podmínek spojených s vyslechnutím zainteresovaných stran, jakož i celé řady dalších procedurálních otázek jako jsou přístup ke spisu či zpracování důvěrných informací. Těchto šest komunikačních návrhů v sobě mimo jiné zahrnuje i možnost spolupráce uvnitř sítě evropských orgánů pro hospodářskou soutěž a zároveň spolupráce mezi Komisí a národními soudci, dále dopad na výměny mezi členskými státy, zpracování trestních oznámení

a jednotlivá zaměření, která musí být předána podnikům, aby jim byla nápomocna při hodnocení nových a nevyřešených otázek. Komentáře k modernizačnímu balíčku jsou uvedeny ve stanovisku EHSV (¹).

2.3 V průběhu roku 2003 přijala Komise 5 rozhodnutí proti nezákonným horizontálním dohodám: francouzské hovězí maso, sorbáty, produkty na bázi uhlíku a grafitu k elektrickým a mechanickým aplikacím, organické peroxidy a měděné průmyslové trubky. Udělené pokuty dosáhly výše 400 milionů EUR: jejich celková částka by měla zaručit dostatečné varování. Při prověřování dochází k inspekci uvnitř podniků. Úplná imunita je udělena podniku, který odhalí jako první existenci dohody, která dodá dostatečné důkazy, aby mohlo být zahájeno prověření. Naopak se počítá s tím, že Komise dá kladný posudek, pokud dohody mezi podniky neomezují hospodářskou soutěž na daných trzích a spotřebitelé mají z těchto operací prospěch. Ještě v roce 2003 se Komise vyjádřila ke třem případům porušení čl. 82 spojených s:

- tarify uloženými Deutsche Telekom AG konkurujícím podnikům, pro možnost vstupu do místní infrastruktury jeho telekomunikační sítě,
- tarifní politikou Wanadoo ohledně služeb ADSL,
- zneužitím dominantního postavení italských drah „Ferrovie dello Stato SpA“ na trzích s přístupem k infrastruktuře železnic, trakčním zařízením a přepravě cestujících.

3. Rozvoj politiky hospodářské soutěže na úrovni jednotlivých sektorů

3.1 V roce 2003 byl zaznamenán značný pokrok, i když ne ještě zcela uspokojivý, v procesu liberalizace energetického sektoru (elektřina a plyn): od června existuje balíček legislativních opatření, který by měl zajistit, aby si všichni evropští spotřebitelé mohli vybrat do července 2007 vlastního dodavatele. Tato opatření se snaží zaručit rovnováhu mezi podněty k vytvoření nových infrastruktur a plnou realizací společného trhu.

3.2 Nicméně mezi spotřebiteli a společnostmi v různých zemích Unie přetrvává určitý pocit nespokojenosti s úrovní stále vysokých cen a vlastní efektivitou těchto služeb. Kromě toho, zejména u nových členských států, sociální partneři a organizace spotřebitelů velice zdůrazňují povinnost plně respektovat nezávislost národních orgánů, které jsou garanty hospodářské soutěže a orgány dohlížející na veřejně prospěšné služby.

(¹) Úř. věst. C 80 ze 30. 3. 2004

3.2.1 Je-li zavedena příslušná a ucelená legislativa, stává se někdy, že zejména v nových členských státech mají dohlížecí a prováděcí orgány potíže s nezávislým naplňováním své úlohy. To vede k tomu, že předpisy pro hospodářskou soutěž někdy nenaplnují cíl podporovat zájmy zákazníků nebo efektivitu trhu. Výbor se přiklání k funkčnějšímu vztahu mezi politikou hospodářské soutěže a politikou ochrany spotřebitelů. Rozhodovacímu procesu na úrovni vlády by také mohlo napomoci organizovanější a aktivnější spotřebitelské hnutí, jež by také mohlo poskytnout informace o trzích a činnostech narušujících hospodářskou soutěž.

3.3 V oblasti poštovních služeb, směrnice schválená v roce 2002 naznačuje jasně cestu vedoucí k dokončení vnitřního trhu v oblasti poštovních služeb, zároveň také díky postupnému snížení vyhrazených oblastí a liberalizaci odesílané přeshraniční pošty. Komise mimo jiné, na základě dohody dosažené na zasedání Evropské rady, uskuteční v průběhu roku 2006 studii hodnotící dopad všeobecné služby na jednotlivé členské státy. Na základě výsledků této studie Komise přijme návrh úplného otevření se poštovnímu trhu od roku 2009 nebo jakékoliv další opatření, aby zachovala charakter všeobecné poštovní služby.

3.4 Co se týče elektronických komunikací, v červenci 2004 vypršel termín transpozice nového normativního rámce pro tento sektor. Ve zprávě týkající se této otázky Komise zdůraznila zejména následující principy: trhy musí být analyzovány na základě principů hospodářské soutěže; závazky mohou být uvaleny pouze na podniky, které zaujímají dominantní postavení; se všemi službami a elektronickými komunikačními službami se musí zacházet bez jakékoliv diskriminace (technologická neutralita). Rozvoj a zevšeobecněný přístup k elektronickým komunikacím nemohou samy zajistit znovu nastartování ekonomického růstu. Aby se dosáhlo tohoto výsledku je velice důležité zvýšit úroveň znalostí a schopností všech, kteří budou povoláni k používání informačních a komunikačních technologií.

3.5 V oblasti letecké dopravy, rozhodla Komise v roce 2003 zahájit se všemi zúčastněnými stranami rozsáhlý dialog, který se nezaměřuje jen na speciální případy, ale který chce vytvořit hlavní transparentní opatření ochrany hospodářské soutěže na poli aliancí a sdružování mezi leteckými společnostmi.

3.5.1 Nicméně se pokročilo i v oblasti definice a implementace společných cílů v oblasti aplikace antitrustových norem v sektoru železniční dopravy, ať již se jedná o nákladní či osobní dopravu.

3.5.2 Sektorový dialog vznikl také v oblasti námořní dopravy, v rozdělení motorových vozidel a pojištění, za účelem přehodnotit nebo schválit regulační normy, které jsou v souladu s blokovou výjimkou.

3.5.3 V rámci tohoto dialogu by měly být rovněž projednány srovnatelné formy daňových úprav.

3.6 Média: Komise považuje pluralismus informačních prostředků za důležitý pro rozvoj nejen EU, ale i kulturní identity členských států, nicméně zdůrazňuje, že kontrola soustředění medií náleží v první řadě členským státům. Aplikace nástrojů politiky hospodářské soutěže je ohraničena vlastním trhem, ekonomickým dopadem chování mediálních společností a kontrolou státních příspěvků. Takovéto nástroje nemohou nahradit národní kontroly soustředění medií a vnitřní opatření, která mají zabezpečit pluralismus. Cílem aplikace těchto pravidel pro hospodářskou soutěž je jednoduše snaha vyřešit problémy vzniklé vytvořením a posílením dominantního postavení na daných trzích a vyloučením konkurence z těchto trhů.

3.6.1 Budeme si moci všimnout, že toto ustanovení Komise, i přes svou formální správnost, nedokázalo zabránit, zejména v některých zemích, dominantnímu postavení, spojenému s praktikami bránícími konkurenci. Týká se to různých trhů, mezi nimiž trh s televizní reklamou, který nebyl doposud řádně přezkoumán, hraje stále více určující roli v oblasti ochrany pluralismu.

3.6.2 Kromě toho, při kontrole byly zanedbány metody, které používají některé členské skupiny činné v oblasti medií k posílení dominantního postavení. Jedná se zejména o používání defenzivních opatření, která by měla zastrašit agresivní dobývání zadlužováním „cílové“ společnosti nebo o poskytnutí různých volebních práv, která by zjednodušila kontrolu společnosti minoritními akcionáři.

3.6.3 Komise proto bude muset obzvláště bedlivě sledovat zavádění pravidel hospodářské soutěže včetně jejich fungování v praxi.

3.7 Svobodné profese: Komise uveřejnila studii vypracovanou Institutem pokrokových studií (Institute for Advanced Studies) ve Vídni, ze které vyplývá existence různých stupňů úprav služeb zajišťovaných svobodnými profesemi mezi jednotlivými státy a jednotlivými profesemi. Výsledek této studie je následující: v zemích, kde jsou reglementace více vymezeny a svoboda ve výkonu povolání je větší, je možné všeobecně vyprodukovat větší bohatství.

3.7.1 Kromě toho se během Konference o úpravě svobodných profesí, která se konala v říjnu 2003 v Bruselu, diskutovalo, za přítomnosti 260 zástupců daných kategorií, o vlivu norem a úprav na strukturu trhu a o ochraně spotřebitele.

3.7.2 Při této příležitosti komisař Monti oznámil záměr Komise vypracovat v roce 2004 zprávu o hospodářské soutěži v profesních službách. Tato zpráva, která obsahuje zaměření a hlavní programové body, byla zveřejněna 9. února 2004.

4. Reforma kontrolního systému soustředování

4.1 27. listopadu 2003 Rada dosáhla politické dohody ohledně reformy nařízení týkajícího se soustředování, která v podstatě zahrnuje změny navržené Komisí v prosinci 2002. Tyto změny v sobě zahrnovaly nelegislativní opatření, která by měla zracionalizovat rozhodovací proces, zlepšit ekonomickou analýzu a zajistit účinnější ochranu práv na obranu. Kromě jiného byl též jmenován hlavní ekonom pro otázky hospodářské soutěže a vytvořena platforma k zajištění zcela nezávislých výsledků. K tématu hodnocení soustředování lze doplnit stanovisko EHSV k *Návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o přeshraničních fúzích společností s akciovým kapitálem* ⁽¹⁾.

4.2 Cíl: zajistit, aby hlavní kritérium hodnocení nařízení týkajícího se sdružování (kritérium dominantního postavení) obsahlo veškerá sdružování bránící působení konkurence a zároveň zajistilo právní bezpečnost. Kritérium hlavního hodnocení bylo konfrontováno s kritériem snižování konkurence („substantial lessening of competition“) a na závěr znění nově přijatého kritéria: „soustředování, které by bránilo zásadním způsobem efektivní konkurenci na společném trhu nebo alespoň na jeho velké části, zejména kvůli vytvoření nebo posílení dominantního postavení, je prohlášeno za neslučitelné se společným trhem“.

4.2.1 Toto nové ustanovení a především věta „zejména v případě vytvoření nebo posílení dominantního postavení...“ nechává vycílit možné rozšíření oblasti aplikovatelnosti zákazu již ne tak spjatého s konceptem dominance. Nicméně tato norma bude interpretována a aplikována zároveň s prohlášením vypracovaném společně Radou a Komisí ke článku 2 s odkazem na odůvodnění 25 nařízení ⁽²⁾, kde je upřesněno, že takovéto pojetí „by mělo být interpretováno mimo koncept dominance, a vztahuje se pouze na účinky soustředování bránícího hospodářské soutěži, které vyplývá z nekoordinovaného chování podniků, které nemají dominantní postavení na trhu“.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 117 ze 30. 4. 2004

⁽²⁾ Nařízení Rady 139/2004 z 20. 1. 2004

Z toho vyplývá, že míra aplikovatelnosti bude ještě definována v souladu s pojetím dominance.

4.3 Zaměření na zhodnocení horizontálních soustředování: buď soustředování mezi konkurenčními nebo potenciálně si konkurujícími podniky. Takováto soustředování budou považována za nezákonná pouze tehdy, pokud by posilovala tržní moc podniků a tím poškozovala spotřebitele, zejména co se týče zvýšených cen, horší kvality výrobků nebo snížení výběru. A to neohledně na to, zda proti konkurenční prostředí vzniklo vytvořením nebo posílením jednoho jediného operátora s dominantním postavením nebo vytvořením oligopolu. Dopad takového soustředování bude nicméně hodnocen v souvislosti s tím, jak by to vypadalo na daném trhu, kdyby zde toto soustředování nebylo. To by mohlo také znamenat, že na příklad odkoupení podniku, který je na pokraji krachu by neospravedlnilo zásah Komise.

4.4 Nové zásady dobrého chování (best practices): v rámci balíčku reforem z roku 2002 Komise zahájila konzultaci, která byla ukončena v únoru 2003. Ta měla za cíl poskytnout zúčastněným stranám informace o každodenním průběhu kontrolních mechanismů zaměřených na soustředování uvnitř EU.

5. Mezinárodní spolupráce

5.1 Komise se aktivně účastní pracovní skupiny ICN (International Competition Network) zaměřené na kontrolu vícero jurisdikčních orgánů zabývajících se soustředováním. Aktivity této skupiny byly rozděleny do tří podskupin zaměřených na:

— notifikace a procedury

— techniky vyšetřování,

— analytický rámeček.

5.1.1 Komise se bude podílet na aktivitách všech tří podskupin. Hlavním cílem je zlepšit vzájemné porozumění mezi různými soudními pravomocemi, aby se mohla zefektivnit kontrolní činnost sdružování podniků.

5.1.2 Ve všeobecném měřítku je ICN virtuální síť mezi různými orgány pro hospodářskou soutěž a má za cíl podporovat mezinárodní spolupráci, formulovat návrhy na snížení reglementárních nákladů a pomáhat konvergenci základních postupů a rozložení.

5.1.3 Během druhé Konference ICN, která se konala v červnu 2003 v Meridě v Mexiku byla zdůrazněna nutnost stanovit jasná a snadno přístupná pravidla v otázce ochrany hospodářské soutěže a dále připomenout strategickou povahu aktivit, které napomáhají rozvoji hospodářské soutěže v prostředí různých sektorů, s cílem snížit regulační náklady a překonat překážky ve vzájemném chápání politiky sdružování mezi jednotlivými jurisdikcemi.

6. Státní podpora

6.1 Kontrola státní podpory se zaměřuje na dopad, který mají na hospodářskou soutěž podpory přidělené podnikům ze strany členských států. Cílem je: garantovat, aby veřejné intervence nezasahovaly do dobrého fungování vnitřního trhu, rozvíjely konkurenceschopnost a konkurenční trhy a zároveň posílily strukturální reformy. Zejména musí být zaručeno, aby pozitivní efekty liberalizace nebyly poškozeny opatřeními státní podpory. Zasedání Evropské rady ve Stockholmu: Členské státy musí snížit všeobecný stupeň podpory a přeorientovat ji na horizontální cíle v zájmu společenství (posílení ekonomické a sociální soudržnosti, zaměstnanosti, ochrany životního prostředí, rozvoj výzkumu a růst Malých a středně velkých podniků. Komise požaduje zároveň za svou prioritu navrácení podpory nelegálně udělené členskými státy.

6.1.1 Zde je třeba vyjádřit politování nad nedostatečným zpřístupněním veřejných zakázek některých členských států dalším kandidátům pocházejícím z jiných členských států. V EU sektor veřejných zakázek představuje roční obrat více než 1.500 miliard EUR a praktiky, které používají některé členské státy k protěžování svých národních podniků poškozují hospodářskou soutěž a zvyšují zdanění spotřebitelů. Podpora pro záchranu a reorganizaci podniků v potížích.

6.2 *Podpora pro záchranu a reorganizaci podniků v potížích.* Tato opatření, jejichž platnost vypršela v říjnu roku 2004, stanovila, že takováto podpora mohla být považována za legitimní pouze za určitých přísných podmínek. Tato opatření byla také předmětem přezkoumání, které se soustředilo hlavně na následující úvahy:

- zaručit, aby finanční podpora na záchranu byla pouze reverzní, přechodná a krátkodobá, udělená jen na dobu nezbytně nutnou pro realizaci plánu kompletní restrukturalizace,
- soustředit kontrolu státních podpor velkým podnikům aktivním na poli celé EU,
- posílit princip, podle něhož uživatel státní podpory, zvláště pokud se jedná o velké podniky, má financovat velkou část nákladů na restrukturalizaci bez státní podpory,

— aplikovat princip „jediné pomoci“.

6.3 Multisektorová oblast pro velké investiční projekty: přísné normy pro sektory s problémy strukturálního rázu. Seznam těchto sektorů by měl být vypracován do konce roku 2003. Kvůli metodologickým a technickým obtížím rozhodla Komise o odložení přijetí tohoto seznamu. Do prosince 2006 se též prodloužila platnost již existujících přechodných norem spojených s velkými investičními projekty v „citlivých“ sektorech.

6.4 Podpora pro vědu a výzkum u malých a středních podniků: podpora pro vědu a výzkum může přispět k hospodářskému růstu, k posílení konkurenceschopnosti a dát nový impuls v zaměstnanosti. V případě Malých a středních podniků je tato podpora obzvláště důležitá.

6.5 Podpora pro ochranu životního prostředí, podpora pro vědu a výzkum, podpora vzdělávání, daňové úlevy. V rámci daňových úlev byly přezkoumány zejména alternativní metody zdanění, jako je metoda „cost plus“ (zdanitelný příjem určený na paušálním základě, který odpovídá úrokové sazbě z částky výdajů a nákladů na provoz). V oblasti podpory jednotlivým sektorům (zejména aplikace přechodného obranného mechanismu) se braly v úvahu zejména následující sektory: hutnický průmysl, telekomunikace, těžba uhlí, železniční doprava, kombinovaná doprava, silniční námořní a letecká doprava.

6.6 Zemědělství: 23. prosince 2003 Komise schválila nové nařízení, které zavádí režim výjimek pro kategorii některých státních podpor, na jehož základě členské státy nebudou muset preventivně předkládat takovéto podpory Komisi ke schválení. Toto nové nařízení, které bude možné aplikovat do konce roku 2006, se týká podpory určené Malým a středním podnikům zemědělského sektoru. S definicí MSP (250 zaměstnanců a obrat 40 milionů EUR, nebo rozpočet 27 milionů EUR), spadají do sféry aplikovatelnosti tohoto nařízení všechny podniky ze zemědělského sektoru. Následně Komise zavádí nový předpis o transparentnosti: syntéza všech státních podpor, kterým byla členskými státy udělena výjimka, bude uveřejněna na Internetu 5 dní před začátkem vyplacení podpor, tak aby byly zaručeny dostatečné informace pro všechny zainteresované strany.

7. Všeobecná hodnocení

7.1 Poté, co byla shrnuta a částečně okomentována 33. zpráva Komise o politice hospodářské soutěže pro rok 2003, je nyní nutné zformulovat všeobecné hodnocení celé zprávy a zejména některých jejích nejdůležitějších aspektů a perspektivy, kterou nastiňuje.

7.2 Vztah mezi politikou hospodářské soutěže a politikou hospodářského růstu

7.2.1 Politika hospodářské soutěže Evropské unie je efektivnější a otevřenější co se podniků a spotřebitelů týče, díky aplikaci nových antitrustových norem, kontrole nařízení o sdružení podniků a konečně díky novým úpravám vnitřní organizace Komise.

7.2.2 Díky politice hospodářské soutěže dosáhla EU značného pokroku v procesu liberalizace, a tím vrátila celé ekonomické sektory logice a dynamičnosti trhu a pomohla zároveň konkrétním způsobem vytvářet jednotný evropský trh. Politika hospodářské soutěže je tedy zásadní oblastí a její plně autonomní charakter musí být vždy chráněn.

7.2.3 Nicméně politika hospodářské soutěže nemůže sama uspokojit, dnes v EU obzvláště palčivou, potřebu intenzivního oživení růstu a hospodářské politiky dlouhodobě udržitelného rozvoje, založených na inovaci a sociálním dialogu. Strukturální změny ve světové výrobě a obchodu, počínaje těmi, které byly zavedeny novým technologickým systémem, vyžadují od Komise aktivaci a koordinaci dalších nástrojů hospodářské politiky, aby mohly zabezpečit a znovu spustit konkurenceschopnost evropského hospodářství a tím posílit ekonomickou a sociální soudržnost, zaměstnanost, ochranu životního prostředí, jakož i rozvíjet rozsáhlé a náročné programy pro vědu a výzkum. To je hlavní myšlenkou sdělení Komise k *Podporování strukturální změny: průmyslová politika pro rozšířenou Evropu* a příslušné stanovisko EHSV⁽¹⁾. Lisabonský program udává směr. Je ale nutné umožnit nebo dokonce zrychlit jeho uskutečnění jak ve všeobecném, tak v sektorovém měřítku.

7.2.3.1 EHSV, tím že potvrdil úvahy obsažené ve stanovisku ze 30. června 2004, týkajícího se „Leader SHIP 2015 – definovat budoucnost evropského loďářství – schopnost konkurence díky zručnosti“⁽²⁾, zdůrazňuje na sektorové úrovni nezbytnost prosazovat nový přístup plně integrovaný a definovaný Radou pro „Konkurenceschopnost“, která zasedala v listopadu 2003, za cílem posílit průmyslovou konkurenceschopnost a povzbudit ve všech sektorech vědu, rozvoj a inovace.

7.3 Státní podpora a služby obecného zájmu

7.3.1 7.3.1. Proces reformy, který má racionalizovat a zjednodušit procedury spojené s kontrolou státních podpor postoupil hodně kupředu tím, že sledoval cíle stanovené na Zasedání Evropské rady ve Stockholmu. Zde bylo rozhodnuto snížit objem státních podpor a přeorientovat je k horizontálním cílům, které by byly v zájmu celého společenství spolu

⁽¹⁾ Úř. věst. C 157, 28.6.2005.

⁽²⁾ Úř. věst. ze 7. 12. 2004

s cíli soudržnosti. Tímto směrem se ubíhají také různá opatření přijatá Komisí, mezi nimiž je například rozšíření podpory pro vědu a výzkum, hlavní vodítka týkající se dohod o přenosu technologie, restrukturalizaci podniků v potížích a podpor na vzdělávání a na ochranu životního prostředí, multisektorová disciplína pro velké investiční projekty.

7.3.2 Soudní dvůr potvrdil svým výrokem Altmark z července 2003, na základě některých podmínek, výjimku ze skutkové podstaty u státních podpor, udělenou podnikům dodávajícím obecně prospěšné služby. Zůstává však ještě několik nevyřešených otázek, zejména v souvislosti s budováním optimálního vztahu mezi státní podporou a obecně prospěšnými službami. Ale charakter podmínek, uložených Soudním dvorem, vyžaduje zlepšení právní jistoty zejména v otázkách zhodnocení nákladů, definice financování služeb a upřesnění povinností veřejné služby⁽¹⁾ jakožto předmět kompenzace. Ostatně v Zelené knize o všeobecně prospěšných službách (SIG), která byla publikována v květnu 2003, se již počítalo s potřebou přezkoumat, zda principy, kterými se řídí SIG, musí být dále upevněny a upřesněny ve všeobecném rámci společenství, a upřesnit optimální úpravu takovýchto služeb a opatření, aby se zvýšila právní jistota všech činitelů.

7.3.3 Závazky všeobecně prospěšných služeb pokud nebudou správně definovány a financovány, by mohly vést podniky, které podléhají takovýmto povinnostem, k stále větším ztrátám kvůli možnému vstupu konkurence v oblastech aktivit, které jsou rentabilnější.

7.3.4 EHSV nicméně zdůrazňuje nutnost, uvedenou již ve vlastním stanovisku⁽²⁾ v Zelené knize předložené Komisí, přijmout jasný normativní text týkající se SIG, s cílem zajistit efektivní a rovný přístup ke kvalitním službám pro všechny uživatele a moci tak uspokojit jejich požadavky. Kromě toho, zejména co se týče reorganizace a fungování sociálních služeb, doporučuje podporovat co nejširší dialog se sociálními partnery a s nevládními organizacemi.

7.4 Svobodná povolání

7.4.1 Hlubší analýza provedená Komisí, která se zaměřuje na systémy řídicí profesionální služby ve členských státech, byla velice užitečná, jelikož zdůvodnila nutnost přezkoumat, i když s mírou, přísná opatření v této oblasti a zároveň zajistit lepší produktivitu a konkurenceschopnost kulturních a znalostních zdrojů profesionálního světa. To přináší obrovskou výhodu jak pro samotné pracovníky, tak pro podniky a spotřebitele.

⁽²⁾ Úř. věst. C 80 ze 30. 3. 2004

7.4.2 Princip, podle něhož nabídka profesionálních služeb musí respektovat pravidla hospodářské soutěže byl nejen několikrát stvrzen Soudním dvorem, ale byl již všeobecně přijat. Pokud je pravda, že ekonomické kritérium nemůže být jediným ukazatelem, pomocí něhož se hodnotí profesionální služby, jelikož tyto služby nejsou pouhou aplikační technikou, ale službou, která konfrontuje dovednost s určitým problémem, je též pravda, že vykonávání takovéto služby představuje ekonomickou aktivitu, která pokud se provádí s respektováním pravidel hospodářské soutěže, vytváří větší blahobyt a může mít důležitý přínos pro Lisabonský program.

7.4.2.1 V tomto ohledu je významný obsah zprávy Komise nazvané „Zpráva o hospodářské soutěži v sektoru svobodných povolání“⁽¹⁾. V této zprávě je na jedné straně zdůrazněna důležitá role, kterou mohou vykonávat profesionální služby s cílem zlepšit konkurenceschopnost evropské ekonomiky, tím že představují základní přínos pro podniky a rodiny. Na straně druhé jsou zde argumenty, které poukazují na negativní dopad přehnaně restriktivních nebo překonaných nařízení, jako jsou nařízení o cenách, reklamě, podmínkách přístupu, výlučných cenách a podnikové struktuře, na spotřebitele.

7.4.3 Je tedy nezbytné spustit a zrychlit proces reformy. EHSV žádá za tímto účelem Komisi, aby dodržela svůj slib publikovat v roce 2005 novou zprávu o „pokroku, kterého se dosáhlo po zrušení restriktivních a neospravedlněných předpisů“ již dříve zmíněných. Připomíná zároveň, že v rámci toho se Komise zavázala prohloubit vztah, který existuje mezi úrovní úprav, hospodářskými výsledky (ceny a kvality) a spokojeností spotřebitelů.

7.4.4 Zároveň EHSV poukazuje na důležitost rozsudku Soudního dvora z 9. října 2003, v případě „Consortio industria fiammiferi“ (Konsorcia sirkařského průmyslu), který opravňuje národní orgány k ukončení užívání národních norem, které nutí podniky, aby si počínaly s rozporu se článkem 81 smlouvy ES.

7.4.5 Závěrem bude třeba podporovat větší a důkladnější účast skupin spadajících do tohoto procesu reformy.

7.5 Pluralita informace a právo na hospodářskou soutěž

7.5.1 Ve XXXIII. Zprávě o politice hospodářské soutěže Komise na jednu stranu uznává, že udržení a rozvoj pluralismu informačních prostředků a svoboda dodávat a získávat infor-

mace, jsou základní cíle Evropské unie, jakožto hodnoty utvářející demokratický proces, na druhou stranu dodává, že kontrola nad koncentrací médií je v první řadě úkolem jednotlivých členských států. Aplikace nástrojů politiky hospodářské soutěže v sektoru médií, jak uvádí, má za úkol řešit problémy spojené s vytvořením a s růstem dominantního postavení na daných trzích a zároveň s omezováním působení konkurence na těchto trzích. Podle EHSV toto rozdělování úkolů mezi EU a národními státy se na jednu stranu zdá poněkud vágní, na stranu druhou odkrývá i další důležité problémy:

- nejprve je třeba připomenout, že ve členských státech existují různá nařízení a různé přístupy, které vyžadují harmonizaci: Komise v tomto směru zasahovala již v roce 1989 a dále pak v roce 1997 vypracováním směrnice „Televize bez hranic“, ve které jsou obsaženy nejen ekonomické cíle, ale také respekt kulturní diverzity, ochrany nezletilých, právo na odpověď atd.,
- dále je v oblasti médií třeba rozlišovat mezi všeobecnými antitrustovými nařízeními a nařízeními specificky zaměřenými na obranu plurality informace. Fungování pravidel hospodářské soutěže je základní, ale ne zcela dostačující podmínkou k zajištění plurality. Na rozdíl od režimu hospodářské soutěže, ve kterém tržní síla každého podniku se musí vypořádat s iniciativou a aktivitou podniků konkurenčních, šíření a obrana plurality vyžaduje naopak explicitní uznání práva občanů disponovat libovolnými zdroji informací i těch alternativních, jiných co se obrany týče po všech stránkách. Volný přístup k informačním zdrojům a k informaci alternativní, která vyžaduje všeobecně jiný druh ochrany,
- konečně proces progresivní konvergence mezi telekomunikacemi, informatikou, radiotelevizí a vydáváním knih zceluje stanovení strukturálního uspořádání, které na sebe chtějí některé trhy převzít. Pokud nedojde ke správnému řízení tohoto procesu, riskuje se zároveň omezení účinnosti pravidel hospodářské soutěže a oslabení samotného principu plurality.

7.5.2 Nová evropská Ústava značně posílí pravomoc Komise. EHSV je přesvědčen, že v novém právním rámci bude moci Komise s větším důrazem udávat směr a bude moci přímo zasahovat do otázek obrany rozvoje svobody a plurality informace.

V Bruselu dne 9. února 2005.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Anne-Marie SIGMUND

⁽¹⁾ COM(2004) 83 final z 9. 2. 2004